

Asia: Luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun... (VN/28599/2024)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

EU:n suorien tukien järjestelmän ja eräiden maaseudun kehittämiseen liittyvien korvausten ehtoina on noudatettava ehdollisuuden vaatimuksia. Ehdollisuuteen kuuluvat sekä lakisääteiset hoitovaatimukset että hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset. Ehdollisuudesta säädetään jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadituissa strategiasuunnitelmissa. Suomi on laatinut yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma), joka sisältää myös ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset.

EU:n ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annettua valtioneuvoston asetusta (1384/2022) ehdotetaan nyt muutettavaksi. Muutoksella otettaisiin huomioon Euroopan komission CAP-suunnitelmaan hyväksymät vuotta 2025 koskevat muutokset. Lisäksi 4 §:ään lisättäisiin uusi momentti, jonka mukaan turvemaata koskevat vaatimukset eivät koskisi maatalousmaata, jonka osalta tuenhakija osoittaa maanäytteillä, että kyse ei ole turvemaasta

2 Lausunto

Asetuksen 3 §:n 11 kohdan välikasvin määritelmää täsmennettäisiin. Välikasvilla tarkoitettaisiin nimenomaan toissijaista viljelykasvia, joka kylvetään samana vuonna ja joka on eri kasvi kuin satokasvi ja joka muodostaa kasvuston.

Asetuksen 4 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 momentti. Pykälän 5 ja 6 momentin turvemaata koskevat vaatimukset eivät koskisi maatalousmaata, jonka osalta tuenhakija osoittaa maanäytteillä, että kyse ei ole turvemaasta. Peruslohko katsottaisiin turvemaaksi, jos kaikkien näytteiden maalaji on turve.

Asetuksen 9 §:än 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi CAP-suunnitelman muutoksen mukaisesti sen ajanjakson osalta, jolloin pellon ja pysyvien kasvien yhteenlasketusta alasta vähintään 33 prosenttia 3 on oltava kasvipeitteistä. Ala olisi säilytettävä kasvipeitteisenä 31 päivästä lokakuuta 31 päivään joulukuuta asti nykyisen maaliskuun 15 päivän sijaan.

Asetukseen 10 §:n ehdotetaan lisättäväksi uusi 10 a §, jossa säädettäisiin viljelyn monipuolistamisesta. Muutos vastaisi CAP-suunnitelman muutosta. Asetuksen 11 § ehdotetaan kumottavaksi, koska suunnitelma-asetuksen muutoksella (EU) 2024/1468 muutettiin GAEC 8 –vaatimusta siten, että siitä poistettiin tuottamattoman alan vaatimus.

Asetuksen 16 §:än 2 momenttia muutettaisiin CAP-suunnitelman muutosta vastaavalla tavalla. Asetuksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitetun usean vuoden

viljelykierron olisi toteuduttava ensimmäisen kerran vasta vuonna 2026. Vaatimusta usean vuoden viljelykierron toteutumisesta myöhennettäisiin siten vuodella.

3 Lausunnon tiivistelmä

Useimmat esitetyistä muutoksista vaikuttavat perustelluilta ja tarkentavat määritelmiä.

Asetuksen 4 §:n esitettyyn uuteen 7 momenttiin liittyy kuitenkin epävarmuustekijöitä maanäyteanalyysien luotettavuudesta. Esitetyn momentin 7 mukaan ”turvemaata koskevat vaatimukset (5 ja 6 momentit) eivät koskisi maatalousmaata, jonka osalta tuenhakija osoittaa maanäytteillä, että kyse ei ole turvemaasta. Peruslohko katsottaisiin turvemaaksi, jos kaikkien näytteiden maalaji on turve.”

Maanäytteiden luotettavuutta heikentää mm. analyysit, joissa maannoksen määrittämisen tukena ei ole käytetty hiilipitoisuuden määrittämistä, vaan näytteen analysointi on tehty aistinvaraisesti. Lisäksi näytteet ovat pistemäistä tietoa, ja ne otetaan usein pintamaasta. Turvepelloilla pintamaannos saattaa olla osin mineraalipitoisempaa kuin muokkauskerroksen alapuolinen osa. Pintakerroksen suurempaan mineraalipitoisuuteen voivat vaikuttaa pintakerroksen mineralisoituminen turpeen hajotessa, tai jos pellolle on levitetty syvempien kerroksien mukana noussutta, mineraalipitoista maannosta esimerkiksi ojien perkaamisen seurauksena. Koska näytteenotto ei ole valvottua, maanomistajan toimittamaan näytteenottoon liittyy riski näytteen todenmukaisesta sijainnista ja näytteenottomenettelystä (Kekkonen ym. 2023, Räsänen T. ym. 20)

Jotta turvemaannos voidaan sulkea pois maanäyttein, maanäytteet tulee eloperäisiltä mailta ottaa muokkauskerroksen ohella riittävän syvältä muokkauskerroksen alapuolelta pintamaannoksen mineralisoitumisen poissulkemiseksi (min. 40 cm). Näytteiden analysointiin tulee lisätä velvoittavaksi kohdaksi hiilipitoisuuden määrittäminen, jotta voidaan sulkea virheellinen aistinvarainen määrittäminen. Maanäytteiden sijainnin todentamiseksi maanäytteenottoon tulee sisällyttää tarkat koordinaatit, jotta valvontaviranomainen voi käydä vastaavalla tavalla todentamassa maanäytteen tarvittaessa.

Viitteet

Kekkonen, H., Hietala, S., Honkanen, H., Lång, K., Mustonen, A., Saarnio, S., Savikko, R., Hakala, T. & Tahvola, E. 2023. Askeleita kohti ilmastoviisaampia turvepeltojen viljelykäytäntöjä: Orgaanisten maiden ilmastopäästöjen hillintä nautakarjatiloiilla (OMAIHKA) -hankkeen loppuraportti. 2. painos. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 125/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 56 s.

Räsänen, T.A., Myllys, M., Kekkonen, H., Tapio S., Pitkänen, T., Laatikainen, M. Laine-Petäjäkangas, A., Väänänen, T., Palmu, J.-P., Kivimäki, A. & Oksanen J. 2023. Turvepeltolohkojen määrittely ja tunnistaminen: Maatalousmaiden turvetieto (MaaTu) -hankkeen raportti. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 58/2023. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 40 s.

Jani Lehto

Johtaja, biotalous ja ympäristö

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 14.11.2024 klo 21:33:45.

Lausunnon valmistelija(t):

Jyrki Niemi

Hanna Kekkonen, Heikki Lehtonen, Olli Niskanen, Henrik Wejberg

Liitteet:

Tiedoksi: